

. Szám.

i el! F. b.)
Erzsi és
ajos, Pong-
en Vilma
edre a te
rike, Herz-
zló, Milu-
tó, Bernát
Menyhért,
ey Dalma.
lor, Ungár
Ernuska,

a megtör-
atfaludy
rona áru
a; — és 8
Sándor,
a kiadó-

ban közölt
ulik Irike,
Hatfaludy
e, Strasser

lyesírását
ere válik,
 régi palo-
n tartjuk
széchenyi,
r család-
nem írjuk
szécsenyi,
rejtett
o Andor.
n meg. —
nre szol-
válaszolni
tkozásto-
levélről

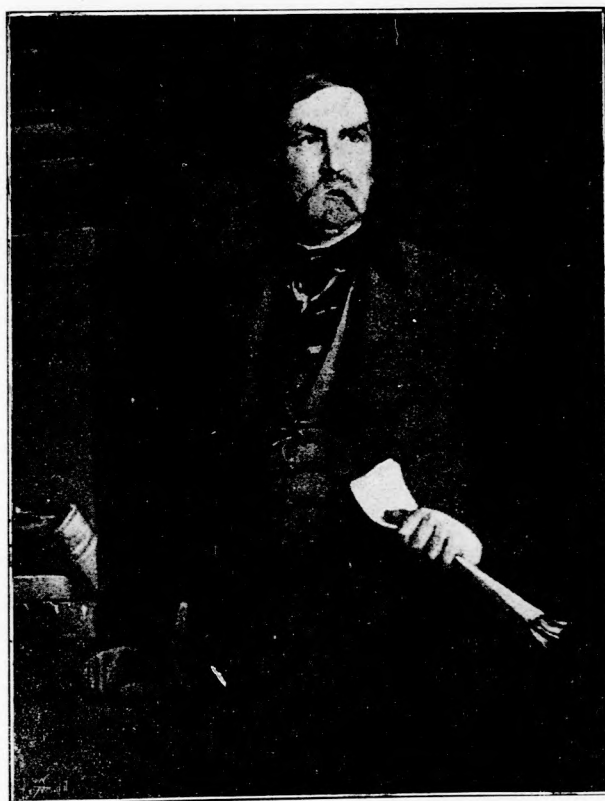
KIS LAP

1903. október 18-án.

Ára negyedevre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér.

Megjelen minden vasárnap.

DEÁK FERENC

(Lásd a 245. lapon.)

Rákolti György utazása.

HETEDIK
FEJEZET
I.

REGÉNYES ELBESZÉLÉS

IRTA

ABONYI ÁRPÁD.

(Folytatás.)

TIZ NAP ismételte Rákolti jóleső elégedettséggel. Tíz nap — és lábai talán ugyanott fogják érinteni a sötét világ-rész földjét, ahol öt esztendővel ezelőtt atyja szállt partra. Szárnyakat kívánt a hajónak, repüljön! Repüljön, mint a feeske!

Boldog volt, hogy a »szép fekete ördög« csakugyan úgy repül, mint a feeske. A »Negro« négy hatalmas kéménye vastag gomolyokban ontotta magából a kőszénfüstöt, kettős nagy gépe — igazi acél kolosszus — szakadatlanul dübörögve, rendkívüli sebességgel forgatta a hajócsavart, mely örvénylő barázdát vágott maga után a vizen.

Megkövetelte azonban jogait a gyomor is. Ideje, hogy lemenjenek ebédelni.

— Leme gyünk, fiuk, a kabinba ebédelni!

De bizony akkorra már csak Kovács Miska nézegette a tenger végtelen felületét, Dandóczy nem volt a földézetten.

— A trompéter rég lement, urfi, jelentette a legény, mert hogy azt mondta: éhes.

— Igaza van! Leme gyünk fiam mi is.

Midőn Rákolti a kabinba nyitott, Dandóczy már javában falatozgatott a terített asztal mellett. Csakhogy nem az asztalon levő ebédnek ráeső részét fogyasztotta, hanem a saját tarisznyájából előszedett

paprikás szalonnát és a magával hozott »komisz«-t (katona-kenyér) majszolgatta felséges jó étvágygal.

Rákolti elmosolyodott, midőn a nagykomolyan falatozó cigányt megpillantotta.

— Hát te mit csinálsz? Miért nem eszel ezekből az ételekből? Dandóczyi fejét rázta.

— Né tesszen hárágudni, kenyergem, mondotta bizalmatlanul, de bizs én nem hiszek ezseknek ázs íteleknek.

— Azt hiszed, hogy meg vannak mérgezve?

— Sohsé tudja ázs ember . . .

Kovács Miska rögtön felkapta a cigány gyanuját. Bizony, sohasem lehet azt tudni, mit ad itt a beesületes magyar gyomornak ez a rettentő hosszú »gólyakirály«. Mert neki ugyan hiába kellemeztetné magát és hiába mosolyogna finomul, mint egy belső udvarbéli (komornyik) esupaszs képű német, nem hinne neki egy percig sem.

— Nines igazad, Miska fiam! rázta fejét tagadó mozdulattal az ifju; félreismered a kapitány urat.

— Lehet, urfi, lehet . . . de nem bizonyos . . . makaeskodott a legény. Már csak én is a mondó lévén, hogy ne méltóztassék enni ezekből az ételekből.

— Bolond beszéd! válaszolta az ifju, s hogy bebizonyítsa, mennyire bolond, nyomban hozzálátott az ebédhez, amely bőséges, jóízű és minden tekintetben kifogástalan volt.

Dandóczyi vállait vonogatta és azután sem kóstolta meg a tálak izletes tartalmát, inkább bizott a »komisz«-ban, meg a szalonnában. Kovács Miska egy ideig még elnézegette, mily nyugodtan eszi fiatal ura a »menázsít«, azután maga is kivett tányérjára a káposzta mellől egy szelet sonkát, s miután jól megvizsgálta, megette. Arra azonban ő sem volt rábirható, hogy a theából és vajból ráeső részt is elfogyassza. Azt mondta, máskor. A sonkát — úgy mond — bajos megmérgezni, a vaját és a sárga meleg vizet (ez volt a thea) azonban könnyű. Csak belekever az ember egy kis szerecsikát (arzén-méreg) és megvan. Se ize, se büze ennek a veszedelmes méregnek: az ember lenyeli gyanútlanul és ha rögtön nem segít rajta a doktor, tíz percek múlva odaván . . . testálhat bátran.

— Vala ilyen csufság, mesélte falatozás közben. Odahaza is egyszer régebben. Emlékszem rá! A hatvan esztendő, részeges

részeges öreg Kispál Ábris egyszer fejibe vette, hogy elteszi láb alól a hites feleségét, aki szegény feje, furt (folyton) azon ügyekezett, hogy ne italozzék annyit az ura, de legyék vénségire rendes ember. Hát nem szerze szerecsikát a vén gonosz? Bizony szerze a, s bizony beadta a szegény néném-asszonynak kecsketejben. Csöppbe mult, hogy a jó lélek föl nem fordult tőle. No, de hurokra is kerül hamar a vén gonosz! A zsandárok bévítették Vásárhelyre, onnan elkerült Szamos-Ujvárra, a tömlöcbe, ahol is tán még most is fonja a kosarat meg a szatyrot.

— Ne félj, Miska fiam, itt senki sem fog szerecsikot keverni az ételekbe.

— Mondom urfi, hogy lehet, de nem bizonyos — válaszolta a legény!

* * *

A tengeri ut nem nyújtott semmi változatosságot.

Az első két-három nap még csak eltelt valahogy, a negyedik azonban már nagyon hosszúnak kezdett tetszeni, főleg, mert semmi sem volt, ami valamelyes szórakozást nyújthatott volna. Rákolti még csak eltöltötte az időt olvasással, Dandóczy és Kovács azonban óraszámra unatkoztak és nem tudták, hogy mit kezdjenek a végtelen lassúnak tetsző teméntelen idővel, mely itt rendelkezésükre állott.

Rákolti csakhamar meggyőződött róla, hogy a hosszú Ritter igazat beszélt, midőn kijelentette, hogy nem áll érdekében a »parádés«. Nem is parádézott a sebesen repülő »Negro« sehol.

A magas parancsnoki hid közelében a napnak és éjnek kivétel nélkül minden órájában ott állt egy-egy sötét arcú arab, kinek nyilván az volt szigorú kötelessége, hogy szeme egy percre se mozduljon el a látó-határról, és a mutatkozó hajók utjának irányát a legnagyobb pontossággal kikémlelje. Ezt az irányt Cavalcanti lovag aztán a leggondosabban kikerülte. Megesett az is, hogy kétség esetén inkább megállította futásában a »Negro«-t, míg tisztába nem jött vele, hogy a nagy messzeségben feltünetező idegen gőzöst mely irányban kerülheti ki legbiztosabban.

— Mégis csak fura egy sor az, nagyságos urfi, fakadt ki Kovács egy ilyen alkalommal, hogy im, bujkál ez a mi hajónk még az enmaga árnyékátul is.

— Ok nélkül semmi sincs, Miska!

— Tudván, hogy nincs! De már mégis csak fura, hogy mindéig ezt az istentelen nagy zöd vizet, meg az levegő-egét látván, még csak azt sem tudja az ember, hogy hol jár voltaképpen?

Ez kérdés volt, Rákolti azonban nem tudott helyes választ adni, mert maga sem volt vele tisztában: hol járhatnak.

Gibraltár alatt, hét nappal ezelőtt, éjjeli egy és két óra között haladt el a hajó: ezt a sötétség dacára is észre vette; de hogy most, a nyolcadik napon hol hasítja acélos orra a tengert, aztesak hozzávetőleg, a hőmérséklet érezhető nagy változásából sejtette, amennyiben a hőmérő már kora reggel + 30 C. fokot mutatott, s délfele egész + 52 C. fokig emelkedve a forró, égövi tájak közelségét árulta el.

A hőség napközben semmit sem változott, éjjelre azonban annyira lehült a levegő, hogy a hőmérő higánya alig emelkedett + 5 fok fölé.

Mindez, nem különben a szokatlanul nagynak látszó, fényes hold s az éjjeli égbolt mély kékségben tündöklő csillagok szépsége az egyenlítő közeledését jelentették.

(Folytatása következik.)

DEÁK FERENC.

Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulója
alkalmából.

(Képpel a címlapon és 246. lapon.)

MÉG FÜLÜNKBE cseng a szabadság nagy hősnének szentelt ünnepség lélek-emelő zenéje, még szemünkben a fény, melyet az emlékezés olyan pazarul szórt felénk, és ime: ismét kikerülnek a lobogók a házak homlokzataira, újból felhangzik az ünnepi ének és az eget, a földet újra az emlékezés ünnepi fénye tölti be.

Deák Ferenc születésének századik évfordulóját ünnepli a nemzet.

Hogy ki volt, hogy mit tett: kell-e, hogy elbeszéljem?

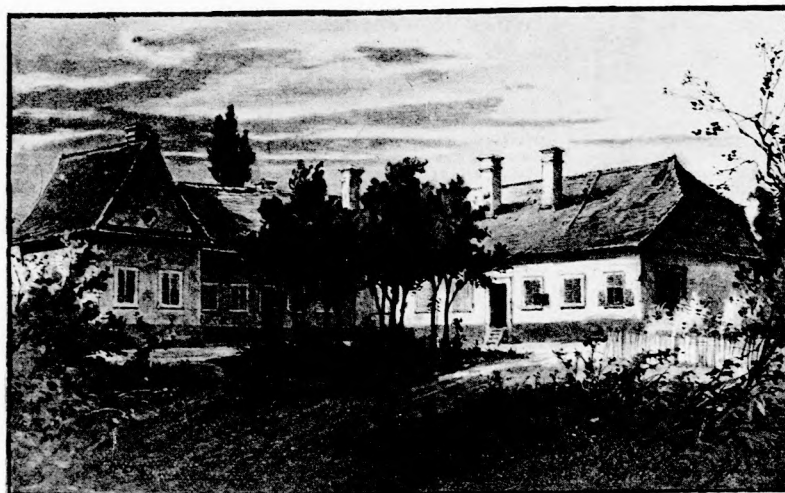
Bizonytal tudjátok már, bizonytal rég ott él a neve a szívetek legközepe.

De azért csak gyülekezzünk ma is az emlékezés oltártüze köré. Hideg idők járnak oda künn, melegedjünk fel. Beszéljünk róla.

Ezelőtt száz esztendővel Zala-vármegyében Sőjtörön született. Ifjkorát a buzgó tanulmányok komoly évei töltötték be; így készült el szorgalmasan az alap, melyen később egy világra szóló nagyságunk hatalmas alkotásai épültek föl.

Mikor aztán ez az alap elkészült, az 1832—33-iki országgyűlésen egy csapásra feltűnt a kiváló szellemű ifju. Betegeskedő bátyja, Deák Antal helyébe került ide, mint Zala-vármegye követe. Ebben a nehéz korszakban a szabadság-harc előtti időnek viharfelhőktől terhes égboltja alatt már telve volt a levegő súlyos nagy kérdésekkel. Amelyekre azonban megfelelni eladdig senki sem tudott.

Deák Ferenc aztán mindegyikre világosan megfelelt. Az ezen és az 1839—40-iki országgyűlésen tartott remek beszédei meggyőzték a nemzetet arról, hogy Deák Ferencben olyan lélekkel adományozta meg Magyarországot az Úristen, amely előtt meghajolnia minden magyarnak örök időkre legelső kötelessége leend.

DEÁK FERENC HÁZA KEHIDÁN.

Amint azonban a fenséges vihar, az 1848—49-iki szabadság-harc kitört, a »haza bölcse«, mert így nevezte már ekkor a nemzet, visszatért szülőföldjére. Mert az ő békés, higgadt természetével nem egyezett ez a heves viadal.

Amikor aztán elült a fürgeteg, mikor az ország visszasülyedt abba a posványba melyben a nagy küzdelem előtt sinylődött, eléjött újra Deák Ferenc. És amit a hatalmas vihar romba döntött, a nagy építő mester, józan szak-ismerettel, bölcs belátással újra fölépítette. Amiért az emberek milliói hiába küzdöttek, kiküzdötte ő egymaga, minden

szabadságügyi miniszter
Deák Ferenc

DEÁK FERENC ALÁÍRÁSA.

segítség, minden támasz nélkül: felirati javaslatával és 1865 Husvétján megjelent, u. n. husvét-i cikkével létre hozta a »Kiegyezést«, az egyezséget nemzet és királya közt.

Óriási volt, amit tett. Elűzte az árnyat s elévarázsolta a fényt. A közelmúlt történelem sötét, véres lapjaira fátyolt borított s megteremtette a Béke, a Szeretet, a Szabadság ragyogó korszakát.

És aztán minden fényes tisztséget és kitüntetést vissza utasítva, ismét vissza vonult a közélet teréről. Lett belőle ismét csöndes ember. De egész 1876-ban bekövetkezett haláláig szüntelenül tanult és tanított. Fényes szellemével, lángoló hon-szerelmével, rendíthetetlen jellemével beragyogott mindent és mindenkit, aki körülötte volt.

Testének, földi porhüvelyének nagy temetést rendezett a nemzeti kegyelet. De lelke itt él a műben, melyet alkotott: a Szabadságban, a Békében, a Szeretben.

... Magasan lobog az emlékezés oltárán a tűz. Gyűljetek, gyűljetek köréje. Ápoljátok, gondozzátok, nehogy lelohadjon. Jaj, ha kialszik! Jaj, ha nem örködünk fölötte!

Szírtes Artur.

A CSIZMA-TROMBITA.

Furesa gyerek Palika,
Nem köll neki trombita.
Itt az apa esizmája,
Ennek is van nótája.

Kard, puska, dob, félre most,
Halljátok az aranyost!
Csizma szárán trombitát,
Késő estig meg sem áll.

Trara, trara, jaj de szép!
Mindjárt összefut a nép.
Apa, mama, gyertek már,
Palika csak rátok vár.

Huppá, csizma-trombita!
Nincs ebben egy csepp hiba.
Nagy a szája egy kicsit,
Mint egy dűda úgy visit.

Trara, trara, jaj de kár,
Hogy nincs ebből még egy pár.
Az ám, hogyha több volna,
Tán még szebben is szólna!

Elek apa.

felirati
egjelent,
Kiegye-
lya közt.
z arnyat
ult törté-
borított
eretet, a

séget és
t vissza
le ismét
an bekö-
anult és
oló hon-
vel bera-
ki körü-

k nagy
velet. De
otott: a
tetben.
s oltárán
e. Ápol-
ljon. Jaj,
k fölötte!
Artur.

INNEN-ONNAN.

Magyar selyem-termelés. Magyarországon ebben az évben a selyem-gubókért három millió ötszáz ezer koronát fizettek ki a termelőknek.

*

Kelet-India kétszáz hatvan millió lakosa száznyleven táj-szóláson beszél.

*

Ceylon szigetéről évenként kétszázhetven tonna chinai fahéjat visznek Európába, ami hatvanezer fa életébe kerül, de évenként ugyanannyi fát ültetnek. A fa ötödik évében adja a legtöbb chinint.

*

A jó korcsolyázó huszonöt mértföldet könnyen halad a jégen óránként.

*

A legmélyebb bánya. A világ legmélyebb bányája Belgiában van. Háromezer és száz láb mély és a felhozott kőszén negyven fok meleg.

HOGY LETT A TEVÉNEK PÚPJA?

— Kipling elbeszélése. —

EBBEN a mesében elmondom, hogyan jutott a teve az ő furesa púpjához.

Hajdanában, réges-régen, amikor még a világ egészen új volt s az állatok alig kezdtek el az emberek számára dolgozni, volt egyszer egy teve, aki ott élt a pusztasivatag közepén, mert nem kellett dolgoznia. Nem tett egyebet, csak rágt a fát és a füvet, tövist és bogáncsot és végtelenül lusta volt. Ha valaki megszólította, nem felelt rá egyebet, csak annyit, hogy »Pú!« Egy szót se többet.

Egyszer hétfőn reggel oda jött hozzá a ló. Nyereg volt a hátán, zabla a szájában és mondá: »Oh teve, jer és ballagj te is úgy, mint mi mindnyájan.«

»Pú!« mondá a teve; és a ló elment és megmondta az embernek.

Azután a kutya jött hozzá, bot volt a szájában és mondá: »Oh teve, jer és hordozz mindenfélét, úgy mint mi mindnyájan.«

»Pú!« mondá a teve; és a kutya is elment és megmondta az embernek.

Aztán az ökör jött hozzá, iga volt a nyakában és mondá: »Oh teve, jer és szánts úgy mint mi mindnyájan.«

»Pú!« mondá a teve; és az ökör is elment és megmondta az embernek.

Este felé az ember összehívta a lovat, a kutyát és az ökröt és mondá: »Oh ti hárman, én nagyon haragszom miattatok. Csak hogy az a valami az erdőben nem tud dolgozni, különben már itt lenne köztetek, így hát én sem törődöm vele és nektek még egyszer annyit kell dolgoznotok, ő helyette is.«

Ez nem tetszett hármuknak és nagyon haragudtak. Elkezdtek tehát tanakodni, beszélgetni és egy varázsláson törték a fejüket a sivatag szélén, amikor arra jött a teve és lomhán, lustán rágt a bogáncsot és nevette őket. Csak annyit mondott: »Pú!« és tovább ment.

Ekkor megjelent a sivatag manója, füstfelhőn repülve (a manók mindig így utaznak) s elkezdett tanakodni és varázsolni a három állattal.

— Sivatag manója! kezdé a ló. Járja-e, hogy egy valaki lusta legyen és ne dolgozzék, amikor a világ még ilyen új?

— Semmi esetre sem, felelt a manó.

— Jól van! mondá a ló; csak hogy van itt valaki a pusztasivatagban, az a hosszú nyaku, hosszú lábu, aki semmit sem dolgozott hétfő reggel óta. Nem akar velünk lenni.

— Istenemre, ez a teve! mondá a manó. És mit szól ő kelme a dologhoz?

— Csak azt mondja: »Pú!« felelt a kutya, s nem akar huzni meg vinni.

— S nem szól egyéb semmit?

— Csak azt mondja: »Pú!« és nem akar szántani, mondá az ökör.

— Jól van, mondá a manó; majd megpúzom én, csak várjatok egy kicsit!

A manó felszállott a füstfelhőre s levegőbe, végig repült a sivatagon s megtalálta a tevét lomhán és lustán, amint magát egy tó vizében nézegette.

— Hosszu és lusta barátom, mondá a manó, micsoda dolgot hallok rólad: hogy

nem akarsz dolgozni, mikor a világ még ilyen új!

— »Pú!« mondá a teve.

A manó leült, állát kezére fektette, s elkezdett egy nagy varázsláson gondolkozni, mialatt a teve tovább nézegette magát a vízben.

— A másik három állatnak helyetted is kellett dolgoznia hétfő reggel óta a tevégtelen lustaságod miatt, mondá a manó s tovább gondolta a varázslást, tenyerébe téve állát.

— »Pú!« mondá a teve.

— Nem mondanám ezt még egyszer, ha a te helyedben volnék, mondá a manó; már elég sokszor mondtad. Rajta, indulj, dolgozzál!

S a teve ismét csak azt mondta: »Pú!« S alig hogy kiszaladt a száján ez a szó, látta, hogy a háta, amelyre oly büszke volt, elkezdett nőni s egy idomtalan púp támadt rajta.

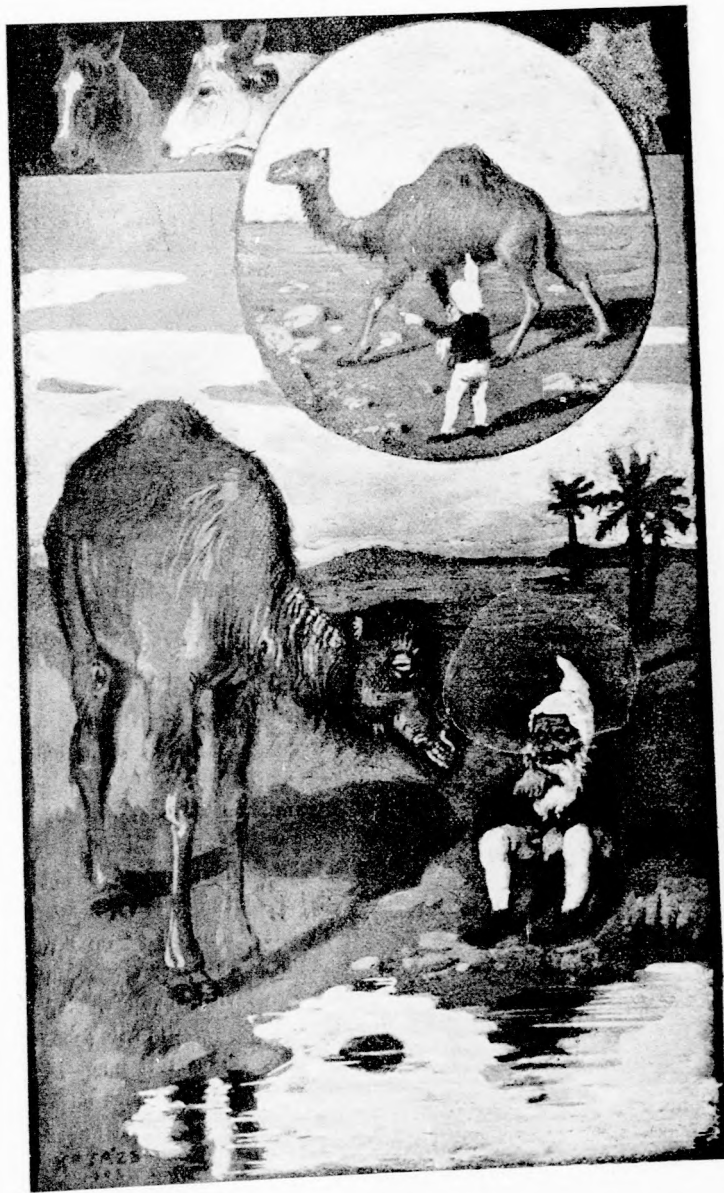
— Látod? mondá a manó. Ez most a te púpod, melyet azzal szereztél, hogy nem akartál dolgozni. Ma esütörtök van, s te hétfő óta semmit sem dolgoztál. Most menj és dolgozzál!

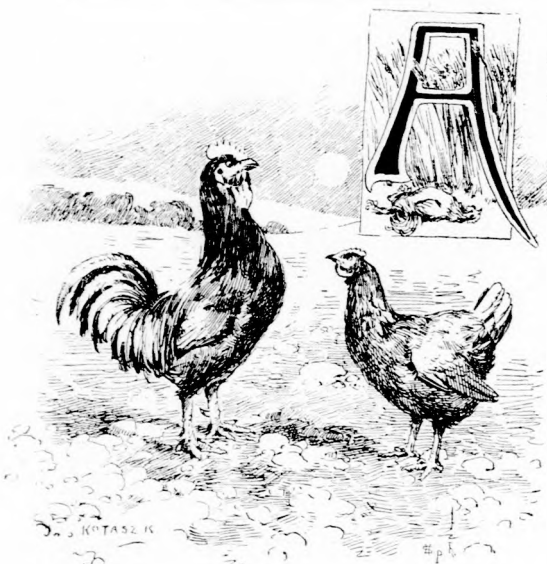
— Mit csináljak ezzel a púppal a hátamon? mondá búsan a teve.

— Már ez így marad, felelt a manó, mivel elmulasztottad ezt a három napot. Most majd tudsz dolgozni három napig

is étlen, szomjan, megélsz a púpodból; ne mondd tehát, hogy semmit sem tettem érted. Menj ki a sivatagból, keresd föl a másik három állatot és viseld jól magadat.

És a teve az ő púpjával elment a másik három állathoz és velük maradt. És azóta van púp a teve hátán; csak hogy még mai napig sem pótolta azt a három napot, amit elmulasztott s még ma sem tudja magát tisztességesen viselni.

KAKAS ÉS A TYUK.

A KAKAS és a tyuk vándor-utra keltek, mert már megunták az udvar szemétdombján kapargálni.

— Nincs jobb a vándorlásnál, mondogatták. Annyi az ennivaló, mint a szemét.

Vigan éltek s nagy békességben. A kakas különösen kedvében járt a tyuknak, még kapargálni sem engedte.

— Ne fáraszd magad, mondta; te csak egyél. Itt is egy szem búza, ott is; szedjed.

— Nincs több olyan jószívű kakas, mint te, mondta a tyuk; de szeretlek is ám!

Egyszer aztán nagyon kopár helyre értek, még fűszál se volt sehoh. Csupa kő, pusztas föld minden felé. Kapargáltak, kapargáltak, de bizony keveset találtak. Mindig előre szaladt a kakas és ami kis élelmet előkaparhatott, megette. A tyuknak nem adott semmit. Szemrehányón mondta a tyuk:

— Mért nem adsz nekem is abból, amit találsz?

— Magamnak is kevés, felelte a kakas.

A kopár vidéknek csak nem akart vége szakadni. Mind sanyarubb, sanyarubb lett a tyuk meg a kakas állapota. A kakas már annyira ment, hogy nem csak azt ette meg, amit maga talált, hanem a tyuktól is elvette, ha valamit kikapart.

— De hát, mondta a tyuk, hogy van az, hogy a gazdag jó vidéken jártunkban, mikor magam is könnyen találtam élel-

met, annyit adtál, hogy meg se birtam enni. Most pedig nem csak nem adsz, hanem még el is veszed tőlem, ha valami kis nyomorult élelmet találok. Pedig rám férne a táplálék; éhen halok, ha így bánasz velem. Oh tekintsd, hogy te vagy az erősebb, én meg a gyöngébb.

A kakas büszkén kidüllesztette a mellét s így szólt:

— Persze, míg sok volt adtam, de most a magam életével kell törődnöm. Én erősebb vagyok, több jogom van az élethez, mint neked. Talán azt akarnád, hogy csupa jó szívűségből én pusztuljak el? Nem, azt nem teszem.

És a tyuk éhen veszett. A kakas nem sokára megint gazdag vidékre ért, volt élelem bőven. És akkor eszébe jutott elpusztult társa:

— Ha meghagytam volna neki azt, amit maga talált, én is életben maradtam volna, meg ő is és most boldogan élhetnénk együtt, mert megint van élelem bőven. Hálátlan voltam s gonosz. Nagyon gonosz, mert én rajtam mult, hogy elpusztult hűséges társam.

Szomoruan ment tovább s ha enni akart, nem esett jól. Nagy buza-földek mellett vitt el utja, bőven volt élelem, de mit ért minden, ha nem esett jól, ha nem tudott enni egy szem buzát se.

— Elpusztulok, ha így tart a dolog... Egyél, biztatta önmagát és enni próbált. Százszor is megkísérelte az evést, de nem birt egy szemet is lenyelni... Nem tudok enni, nem! sohajtotta. Mindig előtem áll az én hűséges társam. Oh, hogyan esengett egy szem buzácskáért, egy csipet virág-magért. És nem adtam neki.

Egy darabig még tengődött a kakas, aztán elpusztult maga is. Két felül az árok szélén magtól nehéz buza-kalászkok hajoltak fölébe és elpusztult mégis, akár a tyuk.

Laczi bácsi.

Apró történetek Deák Ferencről.

A régi nemes Deák-család.

Régen, az Árpád családjabeli királyok idejében történt. Majdnem ezer esztendeje.

I. László (Szent László) királyunk egyszer utazása közben elszenderedett. Ezalatt kocsijából egy partoldalon kiesett a tengelyvégszög. Kísérői kétségbe estek: mit csináljanak, hogy a királyt a halálos veszedelemtől megmentse.

Egyik szegény hű embere az ujját dugta a tengely-vég likába, hogy a kerék ki ne essék.

A király, mikor fölébredt, három falu határát adta neki jutalmul. Így lett *nemes* a Deák Ferenc *ősapja*.

Deák Ferenc diák-korában.

Már öt éves korában apátlan-anyátlan árva volt. Bátyja nevelte föl.

Mikor iskolába került, eleinte nehezezen esett a tanulás. Pár év múlva *megkettőzte szorgalmát*. Kitért társai közt. *Első diák* lett. Példás magaviseletéért megszerették tanítói. Megszerették tanuló társai. Szelíd, igazságos, okos, tanult fiúvá nevedett a majdani nagy államférfiu.

Deák Ferenc jó szíve.

Egy nagy ünnepen Deákot fáklyavilágítással akarták megtisztelni. Mikor erről értesült, megkérdezte, mennyi pénzt szántak a fáklyás zenére.

»Háromezer forintot!«

»Csak nem égettek el hiába ennyi pénzt? ... En teszek hozzá a magaméból ezer forintot. Jobb lesz ennek a jövedelme két szegény tanuló fölsegítésére!«

Mai napig is sok tanuló kap ebből a jótékony alapítványból ösztöndíjat.

ARANY KALASZOK.

— Deák Ferenc mondásaiból. —

Minden jó ember elvesztette mindenét akkor, midőn hazájának szabadságát, nemzetének jogát elvesztette.

Az áldások között, a melyeket hazánkra Istentől kérek, a legnagyobbak egyike az, hogy adjon ernyedetlen szorgalmat. Adjon különösen egytetést nekünk és a hazának. E nélkül minden fáradság sikertelen. Ha valami vezethet célra: ez az!

A nemzeti gazdagságnak egyik legfőbb kincse a munka.

A SEVILLAI BORBÉLY.

I. Napoleon annak idején Sevilla kormányzójával a következőket tudatta: »Ha a város magát három nap múlva meg nem adja, mindenkit megberetváltatok!«

— Felség, ezt nem fogja megcselekedni, felelt a spanyol generális.

— S miért nem?

— Mert Franciaország császára, Italia királya czimekhez csak nem méltóztatik »a sevillai borbély« címét hozzá csatolni?

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Egy kihalt nemzet. 1876 május 23-ikán halt meg Lalla Rook királynő, a régi tasmaniaiaknak, Van-Diemensland ausztráliai sziget őslakóinak legutolsó sarjadéka. Az ő halála egy egész nagy nemzet halálát jelenti; vele a tasmaniaiak egykor hatalmas és erőteljes sarja végképen kivészett az élő nemzetek sorából.

*

Különös állat. A londoni állatkertben most olyan állatot mutogatnak, mely egészen az emlősökre emlékeztet, de amellet tojásokat rak. Hazája Ausztrália és neve: *Echidna*. Külseje a hangya-evőéhez és a sündisznóéhoz hasonló. A szája olyanforma, mint a hangya-evőé, de azért madár-csőr formája is van. A nyelve keskeny, hosszú és hernyó-alaku. Az echidna egyébként az emlősök és a hüllők egy középfaja. A lábain hosszú karmok vannak. Tojásait zacskóban hordja és ugyancsak ott hordozza kölykeit is, amig megnőnek.

*

A párdúc helyből huszonkét láb magasra tud ugrani.

*

A strucmadár egy óra alatt tíz mért földnyi utat könnyen bír befutni.

*

Az oroszlán megborzad és remegni kezd, ha kakast hall kukorékolni.

*

Honnan kapta Brazília a nevét?

A vörös, parázs színű brazil-fa csak is Braziliában fordul elő és az országot erről a fáról nevezték el.

*

Kalifornia szőlői négyszer annyi jövedelmet hajtanak, mint arany-bányái.

A KIS KÁPOLNA.

— Mese. —

EGYSZERVOLT, hol nem volt: nagyon messze, nagyon régen, volt egyszer egy öreg király. Annak a királynak volt egy fia. Az a király nagyon, nagyon gazdag volt. Olyan gazdag volt, hogy nem is tudta, mennyi a kincse. Aranya, ezüstje, gyémántja hordó-számra a padláson, a pincében. Az országja akkora, hogy ha hét esztendeig éjjel-nappal mindig utazott, csak akkor ért a végére.

Apraja-nagyja a népnek szerette a királyt. A leghíresebb király akkor-tájt ő volt a föld kerekiségén; s mégsem volt boldog az öreg király.

Hogy miért nem volt boldog? Azért, mert nagyon beteg volt a fia, a királyfi.

Az a baja volt a szegénynek, hogy mind-egyre szomorkodott. Nem örült az semminek se, gyerekek. Se drága gyémántos ruhának, se jobbnál-jobb ételnek, se semmiféle játékszernek. A madárka víg dala, a virág illata nem vidította fel őt. Csak éppen, hogy valamicskét evett, ami életben tartotta.

Szegény öreg király búsulással töltötte az életét.

Hejh, pedig de sok kincset adott volna annak, aki meggyógyítja a fiát! Hanem hát a leghíresebb doktorok se tudták meggyógyítani.

Egyszer csak oda vetődik valahonnan a királyi palotába egy öreg koldus.

Jól tartották a konyhán, mert a király megparancsolta hogy étlen, szomjan az ő házából el ne eressenek senkit.

Mikor már jóllakott az öreg koldus, el-elbeszélgetett egyről másról az udvari cselédséggel. Így aztán szórul-szóra, több-rül-többre, megtudta az öreg koldus, milyen nagy baj van az áldott jó király házában.

Azt mondja az öreg koldus a fő-főszakácsnak:

— No, ha semmi sem segített a királyfi baján, segít az, amit én mondok. Hegyeken tul, tengeren tul, egy nagy hegy aljában van egy kicsike kápolna. Messze földről

oda járnak a szegény emberek imádkozni. Vigyék oda a királyfit. Sok szegény embert megsegített ott már a jó Isten; vissza adja a kis királyfi jókedvét is bizonyára.

Persze, hogy rögtön megvitték a királynak, mit mondott az öreg koldus.

Nem is sokáig gondolkodott a király. Hamarosan felkészültek a nagy utra. Velük ment az öreg koldus is, mert hát különben is ott volt az ő kis kunyhója a kicsike kápolna mellett.

Mentek, mentek, mendegéltek, egyszer csak oda érkeztek, ahová igyekeztek. Egy nagy, nagy magas hegy aljában, egy picike csergedező patak partján, szép lombos fák árnyékában állott a kis kápolna.

Bemennek a kápolnába mind a hárman. Elmond egy szép imádságot a király. Előbb ő maga imádkozott a fiáért, azután biztatja a királyfit, hogy imádkozzék maga is.

De a királyfi csak néz-néz, bámul maga elébe és így szól nagy búsan a királyhoz:

— Felséges, jó apám nem tudok én imádkozni, senki se tanított meg engemet imádkozni.

— Jaj!

Nagyot sóhajt az öreg király. Senki se gondolt rá, hogy a királyfi reggel-este imádkozzék.

Nem is esoda. A királyfi édesanyja, az áldott jó királyné, régen meghalt, még pólyás baba volt akkor az ő kis fia. Ő neki magának a rettentő nagy országot kellett kormányoznia, nem ért rá a fiával törődni.

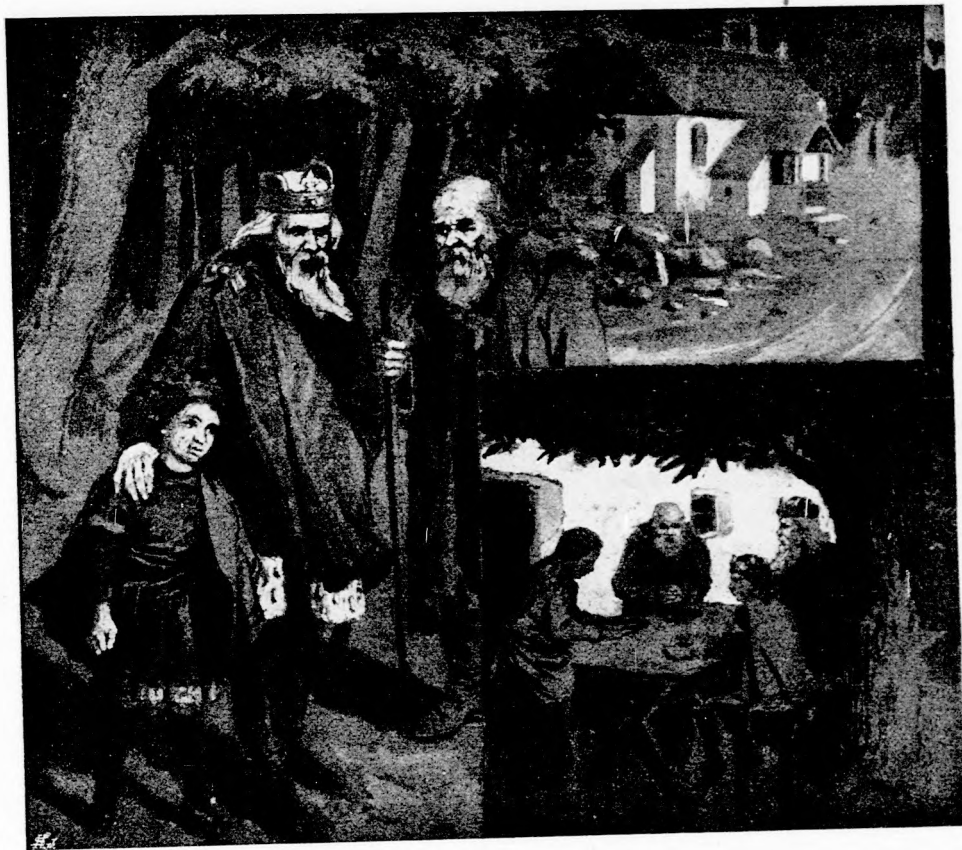
Rákezdí a király tanítgatni a fiát a kis kápolnában imádkozni. De egy szó nem sok, annyit sem tudott a királyfi az imádságból megtanulni. Nagyon beteg volt szegény.

Az öreg koldus is tanítgatta, csak nem ment az sehogyse.

Mit volt mit tenni?

Azt mondja az öreg koldus a királynak:

— Felséges nagy uram! Ime már nyugovóra száll a nap. Amott egy kő-hajításnyira van az én kis kunyhóm. Ne vessék meg Felségtek az én szegény hajlékomat. Van nekem egy dolgos kis lányom, készít egy kis ennivalót és adunk egy kis nyugodalmas

pihenő-helyet éjszakára, amint a szegény-szegünytől telik.

Megy a király a fiával a szegény koldus kunyhójába. Mindjárt odaértek.

Pici volt a kunyhó, de nagyon, nagyon kedves. Árnyékos diófa a pitvar-ajtó előtt. Dalos kis madárcák fészkeltek az eresz alján.

Előre megyen az öreg koldus. Szólítja a kis lányát. Szalad ki Zsuzsika, mert hát úgy hitták a kislányt, az édesapja elébe. Ugrik a nyakába.

Örültek egymásnak nagyon.

No, de nem szaporítom a szót, gyerekek, hogyan mondta el az öreg koldus a leányának, mekkora tisztesség éri az ő kunyhójukat. Elég abból annyi, hogy mire Zsuzsika megértette, hogy jön a felséges király meg a királyfi, addigra éppen már ott is voltak a híres vendégek és már ott is ültek a kis lócán a diófa alatt.

Hej, sürgött-forgott Zsuzsika! Takaros kis lány volt a lelkem. Nagyon megtetszett a királynak.

Hát még, mikor egy-kettőre készen volt a jó rántott leves piritós kenyérrel! Neki is láttak egyszeribe a falatozásnak a király, a királyfi. De még az öreg koldus, meg Zsuzsika is velük ettek egy asztalnál, egy tálból, mert úgy akarta a király.

És, bizony mondom gyerekek, olyan jóízűt evett a király is, a királyfi is a fatálból a fakanállal, hogy odahaza az arany asztalon az arany tányérből az arany kanállal a drága, finom ételekből még soha sem ettek olyan jóízűt.

Mikor már ellaktak, összeszi a kezét Zsuzsika és elmondja az estéli imádságot ájtatosan, ahogy kicsike korából az édesanyjától tanulta.

Vele imádkozott az öreg koldus is. A király is imádkozott, csak a királyfi

nem imádkozott. Észre vette ezt Zsuzsika, de nem szólt egy szót se.

Estebéd után mindjárt lefeküdt a király és a királyfi. Nagyon fáradtak voltak.

Nem volt biz' ott selyem párna, selyem takaró, de jó tiszta ágyat vetett Zsuzsika.

Ő maga meg az apja kívül háltak a diófa alatt.

Mikor már elhelyezkedtek, kérdi Zsuzsika az apjától:

— Édes apám uram, miért nem imádkozott a királyfi?

— Hej, édes lányom, nagy sora van annak!

— És elmondta tövirül-hegyvire, mi járatban van itt az öreg király a fiával.

— No, ha csak ez a baj, mondja Zsuzsika, könnyen segíték én azon. Holnap reggel elmegyek a kis kápolnába a királyfi; meglássa édesapám, megtanítom én imádkozni!

Ugy is volt.

Másnap reggel már egy kicsit jobb kedvvel ébredt föl a királyfi. A király még aludt, mikor fölkelt. Az öreg koldus felöltöztette, Zsuzsika addig elvégezte a reggeli dolgát. Aztán elmentek mind a hárman a kápolnába.

Bementek. Zsuzsika hangosan elmondta a reggeli imádságot és — halljátok csak gyerekek! — a királyfi egy hallásra megakadás nélkül utána mondta.

És mikor kiértek a szabadba, egyszerre hirtelen elmúlt a királyfi szomorúsága. Olyan egészséges lett mint a makk. Megfogta a Zsuzsika kezét és hipp-hopp!... hazaszaladtak.

Az öreg koldus csak úgy cammogott utánuk.

Mikor hazaértek, már akkor ébren volt a király is. Künn ült a diófa alatt.

De nagy öröm fogta el a király szívét, mikor meglátta a fiát, hogy milyen jókedvű! Piros volt az arca, mint a kinyílt rózsza, és kacagva ugrott az apja ölébe.

Elmondták mi történt. No már eddig is nagyon szerette Zsuzsikát, de most még százszorta jobban. Megölelte, megcsókolta. Vége hossza nem volt az örömnök.

*

Mondjam-e tovább?

Készült hazafelé a király. Igen ám, de a királyfi nem akart hazamenni Zsuzsika nélkül. Zsuzsika meg nem akart elmenni az apja nélkül.

De hát ez mind nem volt ám semmi különös baj. Mert azt mondja a király:

— Hallod-e te jó öreg koldus, gyere el te is velünk. Elvisszük Zsuzsikát is. Zsuzsikát lányommá fogadom. Hadd játszadozzék együtt a két gyerek. Téged pedig holtig való urrá teszlek. Csak az lesz a te dolgod nálam, hogy aki szegény ember eljön a palotámba, adsz neki aranyat, ezüstöt, amennyit akarsz. Rád bizom, mennyit kinek. Nálad lesz a padlás kulcsa meg a pince kulcsa hordó-számra van ott a sok kincs.

Hej, megörült az öreg koldus. Az lesz a nagy öröm, ha a sok szegény emberen segíthet!

— No hát most már menjünk, mondja a király. Sok dolgom van odahaza!

Becsukták a kis kunyhót és elindultak. Mentek, mentek, mendégéltek, szerencsésen hazaértek.

*

Mikor hazaértek, varratott a király drága, finom ruhát az öreg koldusnak meg Zsuzsikának és megmondta az udvari cselédségnek, hogy ezentul az öreg koldusnak minden szavára mindenki engedelmességedjék, akár csak neki magának. Zsuzsikát meg úgy tekintsék, mint ha a királyfi édes testvére volna.

Meg is szerette őket hamarosan szakács, inas, szobalány, kukta. Mert barátságosan beszélgettek mindenkivel. Nem kényesedtek el a nagy jómódban. Nem feledtek el, hogy valamikor milyen nehezen tengették az életüket.

Az öreg koldus úgy bánt a sok kincsel, mint ha a magáé volna. Zsuzsika meg együtt tanult, játszott a királyfival. Nagyon boldog volt a két gyermek.

*

Multak az évek. Megnőttek a gyerekek. Zsuzsika szép kisasszony lett, messze földre eljutott szépségének a hire. Jöttek is egy-

másután jeles, nagy királyok fiai, hogy megkérjék feleségül. De Zsuzsika nem akart hozzá menni egyikhez se.

A király is nagyon megöregedett már. Nem bírta már a sok gondot. Nehéz feladat az olyan nagy országot kormányozni még fiatal királynak is; hát még, aki öreg és gyöngé már!

Azt mondta a király a fiának, hogy házasodjék meg és vegye át a királyságot, ő maga már pihenni akar.

— Jól van felséges apám uram, mondja a királyfi, szívesen megteszem a kívánságodat, de csak úgy házasodom meg, ha megengeded, hogy Zsuzsikát vegyem el feleségül.

— Jól van, édes fiam, mondja a király. Csak vedd el, ugyse találsz szebbet, jobbat nálánál, ha az egész világot bejáród is.

Hivatta is rögtön Zsuzsikát, meg az öreg koldust. Megkérdezték Zsuzsikától, hozzá menne-e a királyfihoz feleségül?

— De el ám! mondja Zsuzsika. Nem is mennék én máshoz, még ha a világ minden kincsét nekem adnák is.

No volt öröm, gondolhatjátok.

Meg is tartották hamarosan a hétországgra szóló lakodalmat. Vége-hossza nem volt az evésnek, ivásnak, táncnak.

Aztán boldogan éltek. A király meg az öreg koldus mindig együtt voltak. Kocsikáztak, pipáztak, el-elbeszélgettek. És nagy örömük telt a két gyermekben.

Minden évben elmennek egyszer mind a négyen a kis kunyhóba. Széjjelnéznek, aztán megpihennek a kis kápolnában imádkoznak ájtatosan. Soha se felejtik el, hogy itt gyógyúlt meg a királyfi.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Holló Sárka.

KÖZMONDÁSOK.

Sokat élt, ki meghalt a hazáért.

*

Kéretlen ajándék a legkedvesebb.

*

A könnyű is nehéz a nemakarónak.

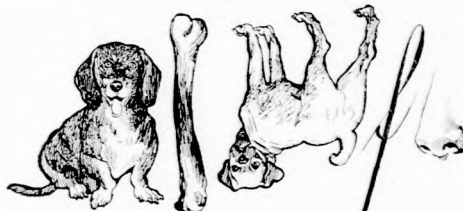
FEJTÖRŐ.

Kocka-rejtvény.

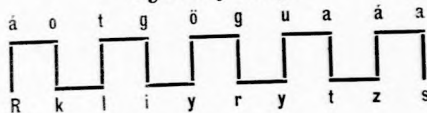
V				A
V				A
V				A
V				A
V				A

- = Egy szép női név.
- = Történelmi nevezetességű hely.
- = Európa nagy folyója.
- = Órálló hely.
- = Bőrrel dolgozó mesterember.

Kép-rejtvény.

Ugró-rejtvény.

Csillag-rejtvény.

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében: **3 korona-, 5 korona- és 8 korona-áru** könyvet sorsolunk ki jutalom-díjjal.

A »KIS LAP« LXV. köt. 14-dik számában közölt rejtvények megfejtése a következő:

Kép-rejtvény: Vásár nélkül is elkél a jó áru.

Történeti rejtvény: Jókai Mór.

Betű-rejtvény: Kis katona.

Kereszt-rejtvény: **CS**
K O S
K A N Á L
CS O N G R Á D
K E R É K
N Á D
D

Megfejtők: Kovács Klótild, Mérey Dalma, Fülep Erzsike és Olga, Erdődy Leona és László, Wágner Elzi és Jenő, Devics Gizella és Sándor, Milutinovits Corinna és Janka, Benyovszki Pista és Béla, Pongrácz Katinka, Feldman Margit, Bartha Elemér, Herzfeld testvérek, Kolacskovszky Irén és Gyula, Nemes István, Tischler Mici és Lajos, Kimmel Ilonka, Zoltán és Dagmár, Rakovszky Menyhért, Szabó Gyula, Lustig Sándor, Chmura Etel és László, Breuer Lajos, Könyöki Matild és Józsi, Könyöki Izolda, Ilona és József, Thyll Laci, Irsai Pista, Szemző István, Morvay Iluska, Friedmann Jenő, Boross Margit, Zorkóczy Sárka, Endrényi József, Plenczner Ada, Paulik Irike, Gerbert Pali, Herzog Gizike, ifj. Bónyi Adorján, Preger Aurél, Goldstein Anna, Sturm Irén.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén: 3 korona áru könyvet nyert **Gerbert Pali, Kőszeg**; — 5 korona áru könyvet **Morvay Iluska, Kovászna**; és 8 korona áru könyvet **Boross Margit, Berettyó-Ujfalu**, kiknek az illető könyveket a kiadóhivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXV. köt. 13-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Pongrácz Katinka, Fürst Sárka és Magda, Könyöki Izolda, Ilona és József, Kimmel Ilonka, Zoltán és Dagmár, Weiser Arthur, Nemes István, Bakonyvári Ellike és Lala, Bibél Liszka, Wittmann Erzsé, Fráter Iván, Jancsó Ilona és Krausz Anna.

Kerényi Pál. Épp e nyár végén jártam meg a *Tordai-hasadékot* s megcsodáltam én is roppant sziklatalait. Az Aranyos vize fölött is álltam, de benne aranyat nem találtam. Annál ragyogóbbat azonban abban a gyönyörű alkonyatban, midőn a leáldozó nap aranyban fűrösztött hegyet, völgyet és tündöklőre festette még a gyárnak fekete füstfelhőit is. Csak egy nappal ha előbb jársz, találkozhattunk volna. — Pongrácz Katinka. A *Kis Lap* olvasóinak kora a 6 évtől a 14 évig terjed. E szerint mindegyik korosztálynak a kedvében kell járnom. Mint te nehezled a feladványokat, idősebb olvasó társaid még nagyon is könnyűnek vallják a legtöbb rejtvényt. Hogy tehát igazságos legyek: hol a kisebbeknek, hol a nagyobbaknak kedvezek. Az írás, melyben panaszoddal hozzám fordulsz, csinos és kiforrott kézírás. Tehát nem a tied. Nekem pedig a te ákombákomod kedvesebb a más csinos hetünél. — Mama. Levél megy. — Filep testv. Az előfizetési feltételek mind benne foglaltatnak abban a felhívásban, melyet két hét előtt közölt a *Kis Lap*. — Fridrik Margit. Elég ügyes a te kis elbeszélése. Némi szükséges változtatásokkal megjelen, talán még képet is rajzoltatok hozzá. — Szabó Gyula. Panaszoddal (ezt a »Forgó báci 10 parancsolatjából« megérthetted) a kiadó-hivatalhoz fordulj. A rejtvényedből ki nem bírok okosodni. Mi köze a fölvetett szavaknak ama vers két sorához? Ird meg, hogyan értetted s az egészket küldjed be újra. — Kimmel testv. A »rejtett számnak« csak a megfejtését küldöttétek be. Hol marad a feladat? A másik kettő közül (arab sat.) már nem új, az utolsó pedig gyöngé. Újabb levélben írjátok meg a szabatos címeket is, valamint azok nevét újra, akikkel levelezni kívántok. — P. P. A gyermeki szeretet melegtől kedves rajzocskát besoroztam. — Bibél Liszka. Szó szerint igaz elbeszélés vagy szindarab nincs is. Elég ha valószínű s hogy így érdeklődésünket felkelti. A Roszcson Ferke csinyeihez hasonlókat hány fű követ el! S ennyiben tehát való történetét is olvastad Ferke barátunknak. Hiszen épp az a művészete az írónak, hogy olybá tüntet fel valamely történetet, mintha a szemünk láttára folyana le. Ilyen művészi író pedig Ida néni. — Ifj. Bónyi Adorján. Ügyesek. Ketteje megjelen. — Több levélről a jövő számban.

Társ-szerkesztő ROBOZ ANDOR.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapesten.